

Anem Fent!

L'altra nit, **Vicenta Llorca** presentava el seu darrer llibre, *La Delicada de Gandia*, al saló principal de la Casa de la Marquesa, el qual estava ple de gom a gom, amb assistents dempeus atapeint corredors laterals i les portes. Autoritats municipals seien en la primera fila, amb l'alcaldesa, **Diana Morant**, al capdavant. **Rosa Roig**, escriptora, va fer la presentació del llibre, el qual ha sigut editat per Lletra Impresa Edicions i compta amb diverses il·lustracions, adients a la trama, fetes per **Manola Roig**. Totes tres estaven acompanyades a la taula presidencial pel regidor de Cultura, **Joan Muñoz**, i pel president de l'Associació de Pastissers i Forners de Gandia, **Miguel Roselló**.

La Delicada de Gandia és una llegenda ancorada en el subconscient popular de la ciutat de Gandia, la qual sorgeix, de tant en tant, en publicacions i en registres poètics. La llegenda diu que una jove gandiana va morir quan, eixint de la Col·legiata, li va caure una flor de gesmil al cap! És clar que la floreta era de pedra!

Vicenta Llorca ha construït una trama literària a través de cinc xiquets. Quan una de les xiquetes, Agnes, pateix la picada d'un insecte i es queixa molt, i Gaia, una altra xiqueta de la colla, es burla d'ella dient que sembla la delicada de Gandia, tots ells es sorprenen perquè ningú sabia qui era i decideixen fer una recerca al voltant del «personatge». Durant els dies següents recorreran la ciutat i parlaran amb persones i es trobaran amb diferents informacions pintoresques, quan no contradictòries, sobre la Delicada de Gandia: escoltaran que pot ser una falla, que pot estar emparentada amb la fideuà, que es tracta d'un pastís típic de la ciutat ducal —que aprendran a fer-lo en un obrador i a gaudir-lo com un dolc exquisit—. Fins que l'estàtua de Maria Enríquez, situada a la porta del convent de les clarisses, els xiuxiuà, com a pistes finals, la biblioteca municipal, la Seu, una pedra de la façana i els adreça cap a l'Ajuntament.

En la biblioteca s'assabentaran de la llegenda i que hi ha prou documents diferents escrits sobre ella. A la Seu Col·legiata veuran el lloc des d'on diu la llegenda que va caure el flor de pedra que matà a la Delicada. A l'Ajuntament acabaran demanant-li l'alcaldesa que erigisca una estàtua en honor de la Delicada.

LA DELICADA DE GANDIA

Pasqual Molina

pasqualmolina.wordpress.com

Joan Climent i Vicenta Llorca.

Al llarg de totes les peripècies, els joves lectors —el llibre va adreçat als majors de 10 anys— acabaran sabent tot sobre la Delicada de Gandia guiats per la ploma de Vicenta Llorca, una escriptora de prosa suau i enlluernadora, de lectura fàcil i captivadora. Una joia de literatura infanto-juvenil. Un regal!

El llibre és, a més a més, un cant a la multiculturalitat i a la integració. Els cinc xiquets formen part de l'Associació dels Estels —un grup on conflueixen persones de totes les races, edats i condicions, que practica la inclusió i valora la diversitat perquè en la diferència, diuen, s'enriqueixen—. El llibre és un model de valors en la relació entre les persones: els xiquets, els pares, els familiars, el veïnat, el funcionaris, els governants. El llibre fa un viatge didàctic a través del temps i de la història gandiana perquè l'autora fa «unes pinzellades des del passat amb la intenció d'entendre millor la realitat present, la història i els costums de la ciutat que hem hereditat i on vivim».

Vicenta Llorca diu que este tipus de llegendes han format part de la història oral i de l'escrita, i que es tracten de relats de fets que es transmeten de generació en generació i formen part de la història d'un poble i, com ho fan oralment, estan en constant evolució i tenen característiques que li atorguen una certa credibilitat amb la intenció de fer creure que són verdaderes. Llorca escriu que s'han fet moltes versions sobre la delicada i el seu llibre tan sols és un relat més sobre la llegenda, amb el qual no pretén escriure la realitat, perquè seria una tasca impossible. Cal recordar que es tracta d'un relat imaginari pres per real on es barregen personatges, fets històrics i narració inventada.

Vicenta Llorca parla en el llibre de **Joan Climent**, el poeta estimat, qui també va escriure el 1991 un llibre que va titular La «delicà» de Gandia, documental d'una llegenda, en el qual refereix que, «amb una prosa poètica senzilla i farcida de fina ironia, recreà la llegenda d'una jove en seqüències ocorre-

gudes al llarg del segle i ubicades en diferents espais de la Safor». Joan Climent fou i és un referent literari per a Vicenta i per a mi. Hi va ver un temps on vàrem participar, tots tres, en diversos projectes creatius de tarannà editorial. L'Associació Cultural Premi Iaraní, que presideix i de la qual Vicenta Llorca és la secretària, creà el Premi de Poesia Joan Climent, que va ja per la XVIII edició. Les bases dels premi les férem a la Marjal un bon grup d'amics escriptors i poetes. La fotografia que il·lustra este article és d'aquell dia. Joan hi va participar activament! Vicenta i jo som amics i hem sigut, durant anys, els caps de l'equip editorial del llibret de la Falla de Corea, amb el qual aconseguirem canviar el model tradicional de les publicacions falleres i pel qual aconseguirem tot tipus de premis, en especial, l'any 2006, el primer premi de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana a la promoció de l'ús del valencià, guardó que, fins el moment, no l'ha aconseguit mai cap altre llibret de les falles gandianes. Compartesc amb Joan i amb Vicenta una història personal cosida amb punts d'amistat i de literatura.

Hi ha diverses referències escrites sobre la llegenda de la Delicada i no sols en el nostre entorn valencià. A la meua consulta acudeixen dones, preocupades per patir dolor en les mames. Afortunadament el dolor no és símptoma de patologia greu, sovint acompanya, amb normalitat, a situacions naturals de la fisiologia femenina, com el que apareix en fase premenstrual. Té a veure molt amb la sensibilitat personal de la dona. «Les mames són mol delicades», és una frase que eix prou en la consulta amb la dona ja tranquil·litzada i, en ocasions, sorgeix, amablement, el tema de la Delicada de Gandia.

Almenys en dues ocasions dues dones m'han referit que en el seu poble també existia la mateixa llegenda de la jove morta en caure-li al cap una flor de pedra de la façana de l'església del poble. Les dues eren castellanoparlants. Recorde que una d'elles era extremenya.

Llegenda multicèntrica de la Delicada!